

DOGNAĆ (13) *vb pf*

o oraz a jasne.

inf dognać (6). ◇ *praet 2 sg f* -ś dognała (1). ◇ *3 pl m pers* dognali (2). ◇ *part praet act* dognąwszy (4).
Sł stp brak, Cn s.v. dopędzić, Linde XVI – XVIII w.

1. *Przygnać, zagnać; popędzić, pędem skierować; appellare* *Mącz* (5) : tu [w Polsce] *łam [Batus, carz tatarski]* nie był telko Hetmani z hordami poślani, ktorzi pobiwłzy pany y boiary *Rufkie*, zabrawłzy plon z Lublina y z ZawichoŃta: do *Rufi* dognali *MiechGlab* 6; *Mącz* 287a.

dognać co do czego (2): *appellere ad aquam animalia*, *Bydło* do wody dognać [!] *Mącz* 287a, 486c.

Przysłowie: *Tyś [miłości] mię prawie do zimnéy wody iuż dognála [= doprowadziła do opamiętania, dała nauczke]* *Widzę łwóy błąd ná oko KochFr* 109.

2. *Dopędzić, dogonić, doścignąć, schwytać [kogo]* (2) : goń zá męźmi *temi/ á dognawłzy* ich tedy rzeczełz do nich [*persequere post viros, et attinges (marg) apprehende (-) eos, et dices ad eos*] *BudBib Gen* 44/4; [*Litwini*] pobiwłzy wielkość *Chrześcían/ z więźniámi vchodźili/ ktorzych dognawłzy* *Krzyżacy/ piętnálcie* ich zábili *StryjKron* 309.

3. *Zmusić kogo do czegoś, zgnębić; exprimere, perpellere* *Mącz* (6) : *Perpellere ad deditionem*, *Dognać áż* do poddánia. *Mącz* 287c; *Confessionem culpaе exprimere*, *Ledwy* ku prziznánium kogo dognać. *Mącz* 321a.

Zwroty: »[kogo] do końca dognać« = *pokonać, doprowadzić do upadku* (2): W tym czáfu przymierza/ *Máchomet Turecki Cefarz [...]* vmyślił *Skánderbegá* doŃtác álbo go do końca dognać/ gdy go łobie baczył być ná przekázie. *BielKron* 252v, 298v.

peryfr. »dognać [kogo] do upáści« = *spoić kogo do stanu nieprzytomności* (2): obaczył [*Skotnicki*] *Pukárzewłkiego* podpílego/ y vprosił go do łwey gołpody/ á táb dognawłzy go do vpáści/ iź y ręká/ y nogá władác niemogł/ [...] bárwierzá hnet ktoremu vfał przyzwał *GórnDworz* S8; *WerGość* 250.

Synonimy: 1. *dopędzić*; 2. *doścignąć, przypędzić*.

Formacje pochodne cf *GNAĆ*.

Cf **DOGNAN**